

statou výcviku členov skupín bolo spojenie kognitívneho učenia s učením na základe ich skúseností. Podľa autorov práca v encounterovej skupine je priestorom pre uplatnenie komunikácie zameranej na človeka, ktorá zdôrazňuje rešpektovanie individuálnych osobitostí komunikujúcich. Zároveň prispieva k tomu, aby si partneri v interakciách uvedomovali svoje vlastné prežívanie a rozširovali si svoj vnútorný svet. Práca v skupine prispieva k individuálnym zmenám jednotlivých členov, výrazne ovplyvňuje vzťahy v skupine a spoluprácu. Uvedomenie si pozitívnej zmeny jednotlivcom má svoje širšie uplatnenie aj po ukončení jeho práce v skupine. Autori podávajú opis 15 prekrývajúcich sa fáz skupinového procesu. V závere tejto časti sa venujú *signifikantnému učeniu*. Ide o podporu celostného učenia na základe spolupôsobenia intelektu, schopností, postojov, emócií a aktívneho využívania nových technológií.

V tretej časti **Klasické a aktuálne formy komunikácie zameranej na človeka** autori analyzujú dialóg a približujú jeho využitie v encounterových skupinách. Pozornosť venujú komunikácii, ktorá je sprostredkovaná počítačom, kde poukazujú na jej možnosti a limity a približujú vzá-

jomný vzťah počítačovej komunikácie a komunikácie zameranej na človeka. Autori v tejto časti poukazujú aj na všeobecné pravidlá písomného prejavu a niektoré charakteristiky písomného vyjadrovania podľa Carla Rogersa.

Súčasťou jednotlivých častí je prezentácia príkladov vzájomnej interakcie z rôznych oblastí života, napr. z prostredia rodiny, z oblasti manažmentu, z tímovej práce, diskusných skupín či z oblasti on-line komunikácie. Priebeh vzájomnej výmeny informácií podľa autorov nepredstavuje stabilné vzorce komunikácie či kategorické hodnotenie správnych alebo nesprávnych odpovedí. Príklady interakcií však môžu poslúžiť ako motivácia pre vlastné vedomé prežívanie podobných situácií, citlivejšie spracovanie osobných skúseností z týchto situácií a sebareflexiu.

Kniha *Komunikace zaměřená na člověka* je bohatým a užitočným zdrojom podnetov a skúseností pre manažérov, poradcov, pedagógov, sociálnych pracovníkov, lekárov, rodičov a všetkých, ktorí chcú byť v interakciách transparentnejší, autentickejší a vnímavejší.

*doc. PhDr. Eva Morovicsová, PhD., MPH
Psychiatrická klinika LF UK a UNB Bratislava*

dopisy čtenářů

PETR WINKLER: ÚČET ZA NEMOCI MOZKU

Reflex 2011; 42: 50–51

V roce 2005 Evropská mozková rada (EBC – European Brain Council) začala počítat, kolik Evropany tyto nemoci stojí. Šlo o studii, na které se podílela více než stovka vybraných expertů. Zjistilo se, že zasahují do života 127 milionů obyvatel evropské pětadvacítky. Každoroční náklady dosahují závratných 386 mld. eur. Do studie nebyly zařazeny diagnózy, pro něž chyběly některé ekonomické údaje. Pro studii, která částečně nastartovala v roce 2005, měli výzkumníci v letošním roce k dispozici mnohem přesnější data a podařilo se jim vyčíslit celkovou zátěž ještě exaktněji.

Celkové náklady na nemoci mozku dosáhly v Evropě v roce 2010 astronomických 798 mld., což odpovídá 1550 eurům na obyvatele za rok. Zasažena je zhruba jedna třetina z 514 milionů Evropanů. Celkové náklady na kardiovaskulární choroby v Evropě se odhadují „pouze“ na 182 mld. eur a na rakovinu asi na 150–550 mld. eur. V ČR se

na léčbu demence vynakládá v průměru na jednoho pacienta třikrát méně než ve Velké Británii, Španělsku(!), Švédsku nebo Lucembursku. Na léčbu psychóz také byla třikrát méně než ve Velké Británii. To jsou velmi důležité informace, bez dalších výzkumů je ale velmi těžké je interpretovat.

Nejméně stojí Evropu poruchy příjmu potravy (827 milionů eur ročně), nejvíce poruchy nálady (113 mld. eur ročně). Enormní zátěž představují také demence (105 mld. eur ročně). V ČR je nejdražší léčba mozkové „mrtvice“ (1,6 mld. eur ročně), poruch nálady (1,3 mld. eur ročně) a psychóz (1,1 mld. eur ročně). Předpověď dlouhodobého stárnutí s sebou patrně přinese další zvyšování uvedených nákladů.

doc. MUDr. František Faltus, DrSc.